

ΚΑΛΙΓΟΛΑΣ

ΨΥΧΟΓΡΑΦΙΑ

Φίλτατε κύριε διευθυντά της «*Εστίας*».

Φοβούμαι ότι ο τίτλος *Ψυχογραφία* εις τὸν Καλιγόλαν καθὼς καὶ ἡ σχετικὴ ἔλλειψις δράσεως δύνανται νὰ σκανδαλίσωσι κανένα ἀναγνώστην σας. Δι' αὐτὸ ἤθελα νὰ ἐκθέσω μὲ δύο λέξεις τὸν σκοπὸν μου ὅπως χρησιμεύσῃ ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ὡς δικαιολογία τοῦλάχιστον. Τὸ μόνον ποῦ ἐπεδίωξα εἶνε νὰ δώσω μίαν πλήρη φρενολογικὴν εἰκόνα — μὲ ὅλας τὰς ἀντιθέσεις τῆς καὶ μὲ ὅλας τὰς λεπτομερείας — τοῦ μεγάλου αὐτοῦ καὶ παραδόξου τρελλοῦ ὅστις ἐκάθισε ὡς τέταρτος Καῖσαρ εἰς τὸν θρόνον τῆς Ρώμης. Καλιτέραν στιγμὴν διὰ μίαν τοιαύτην παρουσίαν τοῦ Καλιγόλα δὲν ἤθρα παρὰ τὰς ἐορτὰς τῆς γεφύρας του. Ἐκεῖ εἰς τὸ ἔργον του τὸ μεγαλύτερον, εἰς τὸ οἰκοδόμημα αὐτὸ τῆς φιλοδοξίας καὶ τῆς τρέλλας καὶ τῆς ματαιότητός του, τὸ ὅποιον ἐγκαινίασε καὶ αὐτὸ μὲ αἶμα, πλαισιούται ἐξαιρετα ὁ αἰμοχαρὴς ἀλλὰ καὶ ἀνεύθυνος μονάρχης. Διὰ νὰ δώσω κανεὶς ὅμως εἰς ὀλίγας σελίδας μίαν ὁπωσοῦν πλήρη εἰκόνα ἐνὸς τοιοῦτου χαρακτήρος ἔπρεπε πολλὰ ἐπεισόδια νὰ θυσιάσῃ καὶ μὲ πολλὰ δοκουμένα νὰ παραγεμίσῃ τὸ ἔργον του. Ἐξ ἀνάγκης δὲν ἠμπούρεσα νὰ ἀποφύγω ἐντελῶς αὐτοὺς τοὺς σκοπέλους καὶ δι' αὐτὸ καὶ τὸ ὄψος τοῦ διηγήματος θὰ φανῇ εἰς πολλὰ μέρη ἀκτένιστον, πλημμυροῦν ἀπὸ λέξεις.

Ἀκριβὲς ἐπροσπάθησα νὰ τὸ κάμω ὅσον ἐδυνήθην τὸ διηγημὰ μου καὶ ἐλπίζω πολλὴ ὀλίγα ἀμωρότητα νὰ εἶρη κανεὶς μέσα. Ἐκάστη σχεδὸν λέξις εἶνε βασανισμένη μέσα εἰς ἄρχαία κείμενα καὶ μονογραφίας καὶ ἀρχαιολογικὰ λεξικά, τὰ ὅποια ἐλυπήθην τὸν ἀναγνώστην νὰ τοῦ θέσω ὡς σημειώσεις διὰ νὰ μὴ ἐξαντλήσω τὴν ὑπομονὴν του καὶ διὰ νὰ μὴ δώσω μωρῶν δασκαλικὴν εἰς τὸ ἄπλοῦν ἀνευ ἀξιώσεων διηγημὰ. Ἡ περιγραφή τοῦ λιμένους τῶν Βαίων ἐπειδὴ δὲν ὑπάρχει εἰς κανέν ἀρχαῖον βιβλίον καὶ δὲν σώζονται σχεδὸν καθόλου μνημεῖα αὐτοῦ — ὅπως σώζονται π.χ. ὀλίγα τῆς Δικαιαρχείας — ἐγινε ἐπὶ τῇ βᾶσει τῆς ἀνεπιγράψου τοιχογραφίας ἢ ὅποια ἀνευρέθη εἰς τὰς ἀνασκαφὰς τῆς Πομπηίας· τοιχογραφίας πολυτιμωτάτης διδούσης ἰδέαν τῶν ἀγνώστων ἕως τότε ρωμαϊκῶν λιμένων καὶ ἢ ὅποια ὑποθέτουσιν ὅτι εἰκονίζεῖ ἓνα τῶν παρὰ τῶν Βαίων — τίς οἶδε ἴσως αὐτὸν τὸν λιμένα τῶν Βαίων.

N. Ἐπ.

Καὶ ἀπόψε ἀκόμη περιστρεφόμενος εἰς τὴν κλίνην του ἐν τῷ παλατίῳ τῶν Βαίων ὁ αὐτοκράτωρ δὲν ἠδύνατο νὰ κοιμηθῇ. Ὁλαὶ αἱ ἐορταὶ τῶν ἐγκαινίων τῆς γεφύρας καὶ τὰ ὄργια καὶ ὁ θριαμβὸς τῶν δύο τελευταίων ἡμερῶν, ἀποτυπωμένα μὲ ἀπείρους εἰκόνας ὀλογεράς τοῦ ἐτάρασσον τὴν διάνοιαν, ἐνῶ καὶ οἱ ὀξεῖς ἀτμοὶ τοῦ οἴνου καὶ τὰ ἔκφρονα τῆς τελευταίας νυκτός συναίσθηματὰ δὲν εἶχον ἐκπνεύσῃ καὶ τοῦ ἐπλημμύριζον τὸν νοῦν. Ὁ ὕπνος ὡς συνήθως ἤρνεϊτο καὶ πάλιν νὰ τοῦ θωπεύσῃ, νὰ τοῦ ναρκώσῃ τὰ ἀνήσυχα βλέφαρα.

Συνεστρέφετο τότε ἀγωνιωδῶς ἐπὶ τῆς κλίνης του — θαυμαστικῶς κλίνης ἐξ ἀθροίου τετορνευμένου μὲ πλάκας χρυσαῖς — ὑπερβασταζομένης ὑπὸ συμπαγῶν στύλων ἐκ χρυσοῦ, οἱ ὅποιοι ἔλαμπον ἀνωθεν τῶν πορφυρῶν πολυτίμων σκεπασμάτων μὲ τοὺς Μιλισίους κρυσσοὺς.

Ἐκ τοῦ βαρέος σώματός του, τοῦ ἀσθενικοῦ ἐν τῇ εὐσαρκίᾳ, ἐξῆλθε χονδρὸς στεναγμὸς ἀποπνιγμοῦ.

Ἡ κεφαλὴ του ἢ ἀνήσυχος, τὸ πνεῦμα τὸ ὅποιον ἀπὸ τῆς φρενῶς ἀσθενείας τῆς νεότητός του περιεκαλύπτετο διηνεκῶς ὑπὸ σκοτεινῆς ἀδιασχίστου ὁμίχλης, ἤρχισαν ἐν τῇ νευρικῇ του ταρχῇ νὰ ἐξεγείρωνται περισσότερο καὶ ἢ ἀγωνία, ὡς μαοτυρικὸς ἐφιαλτῆς ἀδάμαστος, τὸν κατέλαβε μετὰ τῶν παραφρονῶν βραχιόνων τῆς.

Εἰς τὴν ἄλλην κλίνην πλησίον του ἢ γυνὴ εἶχε κλεισθῆναι πρὸ πολλοῦ τὰ βλέφαρα καὶ ἢ ἀναπνοὴ τῆς, ἡσυχος, ἐχύνετο ἐκ τοῦ στόματος συχοτάτη, ὡς ἀναπνοὴ σώματος περιπαθοῦς.

Μικρὰ ψυχὴ φωτὸς ἔπλεε ἐντὸς τοῦ ἀρωματώδους ἐλαίου τῆς Συρίας τὸ ὅποιον ἐκκίετο τάχιστα εἰς τὸν μικρὸν κάλυκα τῆς λυχνίας βασταζόμενον ὑπὸ κεφαλῆς λέοντος χρυσαῖς.

Ὑπὸ τὸ ἀσθενές, τὸ κλονούμενον φῶς, τὸ περιωρισμένον, διεκρίνετο μόλις συγκεχυμένως ἢ ἐπίπλωσις τοῦ δωματίου, μὲ τὴν πλήμμυραν τῶν ἀγαλαμάτιων, μὲ τὰ δύο ἐξ ἐβένου τραπέζια κρατούμενα ὑπὸ δύο πτερωτῶν Νικῶν, καὶ κατὰ φροτα ἀπὸ πολυτιμὰ ἀγγεῖα, ἀπὸ χρυσοῦς κάλυκας ἀπὸ ἀλάβαστρα. Εἰς τὸ βάθος ὑπέφωσκε ὡς ἀμφίβολος ἠὼς ὁ στίλβων ἄργυρος τοῦ μεγάλου καθρέπτου. Ἐπὶ τῆς πορφύρας τοῦ ἀπέναντι τοίχου ἐκινούνητο εἰς τὴν ἀγωνίαν τῆς σκιάς συγκεχυμένα ἐξ ὀλοκλήρου αἱ μωρὰ τῶν ἐξωγαοφισμένων Σατύρων μὲ τὰ ὄχρα ὡς ξεπλυμένα χρώματα καὶ μὲ τὰ πρόσωπα τὰ λάγνα καὶ τὰς τρατώδεις κεφαλὰς.

Εἰς τὸν μονότονον ψόφον τῆς ἀναπνοῆς ὁ Γάιος Καῖσαρ ἐκύβη τὴν κεφαλὴν καὶ ἠτένισε μετὰ προσοχῆς περιέργου τὴν ἐταίραν. Ἡ ὁμοίότης ἢ ὅποια τὸν εἶχε τόσον καταπλήξῃ κατὰ τὴν χθελιστὴν εἰσβολὴν του, τὴν θριαμβευτικὴν, ἐν Δικαιαρχείᾳ τῷ ἐφάνετο τότε ὑπὸ τὴν ἀμφίβολον λάμπην τοῦ λύχνου καὶ ὑπὸ τὴν πλήρη ἡρεμίαν τῶν χαρακτηριστικῶν ἐν τῷ ὕπνῳ, μᾶλλον καταρνήτης καὶ καταπλήσσοσα.

Ἦτο τὸ αὐτὸ πρόσωπον, τῆς Δρουσίλλας τῆς θερμῆς του ἀδελφῆς τὸ ὅποιον μετὰ πάθους πάντοτε ἀνεμιμνήσκετο καὶ ἠδυπαθεῖς σφοδρῶς. Ὡς τὴν παρετήρει καὶ τότε, ἀνεύρισκε ἐν πρὸς ἐν ἀπαράλλακτα τὰ χαρακτηριστικά. Οἱ αὐτοὶ ὀφθαλμοὶ τῆς ἀδελφῆς του, μεγάλοι, μὲ βλέφαρα μακρὰ κάτωθεν τῶν ὀφθῶν καὶ τότε ἐμάντευε τὰς μελανὰς κόρας τὰς ὑγράς καὶ ζωηρὰς ὡς ἀνθρακῆς πλέοντες ἐντὸς γάλακτος — ἢ αὐτὴ στερεὰ, ρωμαλέα καὶ ἀγλαματώδης προσάρτησις τῆς κεφαλῆς εἰς λιμὸν νευρώδη, ἢ αὐτὴ περιπάθεια τῶν μεγάλων αἱματόχρων χειλέων, ἢ αὐτὴ εὐσαρκὸς ἀλλ' ἀμέμπτως ὡσεὶδὴς κατατομὴ τοῦ προσώπου.

Καὶ εἰς τὴν ὁμοίότητά ἐκείνην τὴν ἔκτακτον ἢ καρδίαν του ἤρχισε τότε νὰ πάλῃ σφοδρότερον καὶ

ζωηρά, πλήρης πειρασμῶν ἐξύπνησε εἰς τὸ πνεῦμά του ἡ ἀνάμνησις τῶν ἡδονικῶν περιπτώσεων τῆς ἀδελφῆς του αἱ ὁποῖαι τοῦ εἶχον ἀφίση εὐάρεστον, μὴ κορεσθεῖσαν διψᾶν ἀπολαύσεως.

Τὸ πρὸς τὰς ἄλλας δύο ἀδελφάς του, τὴν Ἀγριππιναν καὶ τὴν Λιθίλλαν, πάθος του, ἦτο ἀπλή ἰδιοτροπία παιδικῆς ὀρέξεως διεστραμμένης, ἀπλή ὁρμὴ τῆς δεκαπενταετοῦς τότε σαρκός του, ἡ ὁποία τάχιστα ἐκορέσθη εἰς τὰς ἀγκάλας των. Δὲν τὸν συνεκίνησε διόλου ἡ ψυχρὰ καλλονὴ τῆς Ἀγριππίνας ἡ ὁποία ὑπέκυπτε εἰς τὴν θέλησιν καὶ εἰς τὰς ὁρμὰς τοῦ ἀδελφοῦ οὐχὶ ἐκ πάθους πρὸς αὐτὸν ἀλλ' ἐξ ὑπολογισμοῦ—ἐνεκεν τῆς φιλοδοξίας της καὶ τῶν σχεδίων τῶν ἐπικινδύνων, τὰ ὁποῖα ὁ Γάιος καὶ τότε ἀκόμη ἐφοβεῖτο, μολονότι τὴν ἐγνώριζε ἀκίνδυνον ἐκεῖ μακρὰν εἰς τὴν ἐξορίαν ὅπου τὴν εἶχε στείλῃ.

Ἡ Δρουσίλλα—αὐτὴ μόνη—εἶχε παραδοθῆ ἀληθῶς μετὰ πάθους εἰς τὸν ἀδελφὸν της μὲ σάρκα φρίσσουσαν, σπαίρουσαν ὅλην ὑπὸ θέρμης, μὲ στόμα διψῶν φιλήματα, μὲ ὄλον τὸ σῶμα καὶ τοὺς βραχίονας καὶ τὰ στήθη ἀναγκαλιζόμενα θερμῶς, λιποψυχοῦντα καὶ κατατροχόμενα ὑπὸ ἀγρίας παραφορᾶς.

Μόνον ἴσως εἰς τὸν ἐρωμένον του τὸν Λεπιδίου τὸν ὁποῖον τῆς ἔδωσε ὡς σύζυγον ἡσθάνετο τὴν αὐτὴν σαρκικὴν ἀφώσιωσιν. Εἰς τὰς ἀγκάλας ἀμφοτέρων, εἰς τὸν ἀπηγορευμένον ἐκείνον αἰμόμικτον ἔρωτα, εἰς τὴν ἄνομον ἡδονὴν, τὴν μικτὴν, τὴν ἔκτροπον, παρὰ τὸ εὐγενὲς τὸ ἀρρενωπὸν πρόσωπον καὶ τὸ εὐστροφον σῶμα τοῦ Λεπιδίου, παρὰ τὴν περιπαθῆ καὶ σπαίρουσαν καλλονὴν τῆς Δρουσίλλας, ἐδοκίμασε παραφροσύνην τινὰ ἡδονῆς ἡ ὁποία καὶ τότε ἀκόμη εἰς μόνην τὴν ἀνάμνησιν τοῦ ἔκκειε τὰς σάρκας.

Ὁ θάνατος τοῦ εἶχε ἀρπάξῃ ἀποτόμως, ἀπὸ τὰς ἀκορέστους ἀκόμη, τὰς διψῶσας ἀγκάλας, τὴν ἀδελφὴν καὶ τὴν εἶχεν ἀνυψώσῃ εἰς τὴν μνήμην του. Τὴν ἐλυπήθη τότε ὑπερανθρώπως καὶ ἡ ψυχὴ του ἐθλίβη καὶ τὸ σῶμά του ἐβασανίζετο ἕκτοτε ὑπὸ ἡμέρων φλογερῶν, ὑπὸ εἰκόνων παραφορᾶς. "Ἄν ἤθελε ζῆσῃ βεβχίως θά τὴν ἐβαρύνετο τάχιστα· ἀποθανοῦσαν ὁμῶς τὴν ἐνεθυμῆτο αἰωνίως καὶ τὴν ἐλάτρευε καὶ ἐπέβαλλε καὶ εἰς τοὺς Ρωμαίους τὴν λατρείαν της. Συχνὰ ἡ ἀνάμνησις της τοῦ ἐπανήρχετο τότε ὡς ὄνειρον ἡδονῆς ὑπερανθρώπου, ἐνῶ ἡσθάνετο τὸ πάθος του τὸ σαρκικὸν ἀρτυνιζόμενον πρὸ τῆς μικρᾶς θυγατρὸς του τὴν ὁποῖαν ἡ Δρουσίλλα τοῦ ἄφηκε ἀποθανοῦσα καὶ διὰ τὴν ὁποῖαν ἡσθάνετο ἀπὸ τότε ὀρέξεις ἀγρίας καὶ ὁρμὰς ἀκατανικήτους. . . .

Καὶ ἐνεθυμῆτο ὅλην αὐτὴν τὴν ἱστορίαν τοῦ πάθους του, ἀτενίζων τὰ ἥρεμα χαρακτηριστικὰ τῆς ἐταίρας τὴν ὁποῖαν εἶχε προσλάβῃ ἐν στιγμιαίᾳ ἰδιοτροπίᾳ, κατὰ τὴν βραχεῖαν ἐν Δικταίᾳ διαμονὴν του, γαργαλισθεὶς ἐκ τῆς παραδόξου ἁμοιότητος.

*

Ἐστράφη πάλιν διὰ νὰ κοιμηθῆ, ἀλλ' ἦτο ἀδύνατον.

Ἡ ἀγρυπνία ἡ ἵπεία τὸν ἠνάγκαζε εἰς Ρώμην νὰ περιπλανᾶται τὴν νύκτα εἰς τὰς στοάς τοῦ μεγάρου του καὶ νὰ περιτρέχη τὸ ἔρημον Πλατίνον,

καὶ νὰ περισκοπῆ κάτωθεν τὴν ὑπνώπτουσαν πόλιν μὲ τὴν ἡσυχον ἀναπνεύσιν της ἐνῶ αὐτὸς ἐπεκαλεῖτο μεγαλοφώνως τὴν ἡμέραν νὰ ἀνατεῖλῃ σβύνουσα τὴν ἀγωνίαν του—ἡ αὐτὴ ἀγρυπνία καὶ ἐδῶ τὸν κατεδίωκε.

Ἡ ἀνησυχία τοῦ ἐγκεφάλου, καὶ τοῦ αἵματος καὶ τῶν νεύρων ἡ ἐξέγερσις ἐσπάρκασον τὸ στῆθος του καὶ τοῦ ἐβασανίζον τὸν νοῦν, τὸ σῶμα τὸ ἀσθενικὸν τὸ ταλαιπωρούμενον ἀπὸ πυρέξεις αἰφνιδίας καὶ κλώνους ἀποτόμους.

Πρὸ τοῦ ἀσθενοῦς, τοῦ ἐκφύλου νοῦ του, ἐν τῇ μακρᾷ ἀϋπνίᾳ, ἤρχισε νὰ παρελαύνῃ ὀλόκληρος ἡ σειρά τῶν διασκεδάσεων τῆς παρελθούσης ἡμέρας.

Ἡ ἐλαφρὰ μέθη τοῦ ὑπεξέκκειε τὴν φαντασίαν καὶ αἱ ἀναμνήσεις παρίσταντο εἰς τὸ πνεῦμά του μὲ λεπτομερείαις καὶ διακρίσεις σχεδὸν ὀδυνηρὰν ἐν τῇ ἐντάσει της.

Τὸ ὄνειρόν του ἐπραγματοποιήθη, ἡ προφητεία εἶχεν ἐκπληρωθῆ. Εἶχε θαμάσει τὴν θάλασσαν αὐτὸς καὶ εἶχε διέλθῃ ἔφιππος νικητῆς ἐπὶ τῆς μακρᾶς γέφυρας τὴν ὁποῖαν εἶχε ζεῦξει μεταξὺ Βαίων καὶ Δικταίᾳ ὑπερβασίων κατὰ τὴν παντοδυναμίαν τὸν Ἐιρῆζην—τοῦ ὁποῖου ἦτο μικροτέρα ἡ γέφυρα τοῦ Ἑλλησπόντου—καὶ κατασκευάζων ἔργον γιγάντειον, πρωτότυπον ἐν τῇ ἱστορίᾳ.

Εἶχε καταστρέψει πρὸς κατασκευὴν της ὅλα τὰ πλοῖα τῶν διαφόρων λιμένων τῆς Καμπανίας καὶ ὁ λαὸς ἐλιμοκτόνῃ τότε ἀπὸ ἑλλείψιν σίτου καὶ τροφίμων τὰ ὁποῖα διὰ πλοίων μετεφέροντο ἔξωθεν. Ἐχρημάσθησαν φόροι βραχεῖς εἰς ὄλον τὸ κράτος του καὶ χρυσὸς ἄφθονος, ρέων ὑπερμέτρως, πρὸς κατασκευὴν τοῦ δυσχεροῦς τούτου ἔργου. Ἄλλ' ἀδιάφορον. Ἡ γέφυρα ταχέως κατέκτα τὴν θάλασσαν καὶ τότε τῷ ἐφαίνετο ἀκόμη ἀπίστευτον ὅτι εἶχε τελειώσει—καὶ ἔστρεψε τοὺς ὀφθαλμοὺς πρὸς τὸ παράθυρον ὅπως τὴν ἀτενίσῃ διὰ μέσου τοῦ περιστυλίου ἐκτείνουσαν ἐν τῇ σκοτίᾳ τὴν ἀναρίθμητον ἄλυσσον τῶν ἐξευγμένων πλοίων της.

Καὶ ἀνεπόλει τὰς δύο ἡμέρας τὰς θριαμβευτικὰς τῶν ἐγκαινίων καὶ τὴν παρέλασιν τὴν ταχεῖαν ἐπὶ τοῦ Ἴνσιτάτου τοῦ ἵππου του τοῦ προσφιλοῦς τὸν ὁποῖον ἠγάπα ὡς ἀδελφὸν καὶ τὸν ὁποῖον θὰ ὠνόμαζε ἀναμφιβόλως κόνσολον.

Διὰ τὴν ἐπίσημον ἐκείνην ἡμέραν τὸν εἶχε ἐκβάλει τῆς μαρμαρίνης αὐτοῦ κατοικίας τῆς χωριστῆς καὶ τὸν εἶχε στολίσῃ βασιλικῶς, πολυτελέστερα καὶ ἀπὸ αὐτοὺς τοὺς πατρικίους του, μὲ τὴν χαίτην του πεποικιμένην ὑπὸ ἀδαμάντων, μὲ περιδέριον ἐκ πολυτίμων λίθων εἰς τὸν τράχηλον καὶ μὲ περιβολὴν ἐκ χρυσοστόκτου πορφύρας ἡ ὁποία τοῦ ἐπροφύλασσε τὴν ράχιν τὴν καμπύλην καὶ τὴν χαίτην τὴν μετὰξινον καὶ τὰς τέσσαρας κνήμας τὰς εὐρώστους.

Καὶ τὸν ἵππευεν αὐτὸς ὑπερήφανος ὡς κατακτητῆς, φέρων τὸν θώρακα τὸν βρῦν, τὸν λεπιδωτὸν τοῦ μεγάλου Ἀλεξάνδρου, καὶ ἄνωθεν αὐτοῦ γλαμύδα στρατιωτικὴν ὅλην μεταξίνην, χρυσοπάρυφον, ἀποστίλθουσαν, διακύνουσαν ποταμούς λάμπσεων, πλήμμυρην ἰριδώσεων ἐκ τῶν μυρίων πολυτίμων λίθων της.

Τὸ ξίφος ἐκτύπα ὑπερῆρᾶνος εἰς τὴν πλευρᾶν καὶ ἡ μικρὰ ἀσπίς ἀπέστελλε μεταλλικὰς μαρμαρυγὰς, ἀντεκατόπτριζε χρυσοῦς ἠλίους καὶ ὁ βασιλεὺς στέφανος περιέβαλλε μὲ αἶγλην παντοδυναμίας τὴν ὠραίαν κεφαλὴν μὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς τοὺς ἀγρίους τοὺς ὁποίους εἶχε κατρωθῶσα διὰ πολυῶρων μελετῶν νὰ καταστήσῃ φοβερωτέρους, — ἀληθῶς θηριώδεις.

Ἦτο μαγεῖα ἀλησμόνητος καὶ τὸν εἶχε θαμβώσει, ἡ παρέλασις ἡ φρενητιώδης ἐπὶ τῆς γεφύρας διὰ μέσου τοῦ θορύβου τοῦ πλαταγίζοντος, τῶν καλπασμῶν καὶ τῆς κλαγγῆς τοῦ χαλκοῦ καὶ τῆς ὀρυγῆς τῶν ἐνθουσιῶδων κρυγῶν ὅλης τῆς συνοδείας τῆς τιμητικῆς, τῆς πολυτελοῦς τῶν πατρικίων καὶ τῶν συμβούλων καὶ τῶν πεζῶν καὶ τῶν ἰππέων, πανόπλων παρουσιαζόντων ἐν τῇ δίνῃ τῆς ταχύτητος ρεῦμα μικτὸν χρυσοῦ καὶ μαρμαρυγῶν καὶ πορφύρας καὶ λευκῶν χρυσοστολιστῶν στολῶν καὶ περικεφαλαίων μὲ χαίτας μακρὰς, καὶ πτερὰ, καὶ αἰχμὰς μεταλλίνας.

Ἐπειτα μετὰ τὴν δικνυκτέρευσιν καὶ τὰ ὄργια ἐν Δικκικρχεῖα εἶχε πάλιν ἐκκινήσει διὰ τῆς γεφύρας ἐπιστρέφων εἰς Βαίους περὶ τὸ ἀπόγευμα, ἐπιβάνων ἐπὶ τοῦ κομποῦ ἄρματός του τοῦ χρυσοῦ καὶ ἀκολουθούμενος ὑπὸ πλήρους συνοδείας ἀναριθμητῶν ἀρμάτων μὲ τοὺς συμβούλους καὶ τοὺς πραιτορας ἐνδεομένους στολὰς ἐπισήμους θηριάμβου.

Καὶ ἐκεῖ εἰς τὸ μέσον τῆς γεφύρας διήλθε τὸ λοιπὸν τῆς ἡμέρας καὶ παρέθεσεν ὑπὸ τὴν καταστόλιστον ἀψίδα τὸ δεῖπνον — τὸ φοβερὸν ἐκεῖνο δεῖπνον...

Ἄλλὰ διατί τάχα ἐσκοτίζετο ἡ φαντασία του ἐδῶ καὶ τὸ νῆμα τῶν ἀναμνήσεων του διεκόπτετο καὶ δὲν ἔβλεπε πλέον εἰς τὸν καθρέπτην τῆς μνήμης ἢ μόνον τὸν κόλπον μὲ τὰ ὑψηλά του περιτειχίσματα πλημμυρούμενον ὑπὸ φώτων, ὡσεὶ ἀλισκόμενον ὑπὸ ρευστῆς πυρκαϊᾶς, καὶ τὴν ἀπέραντον τράπεζαν καὶ τοὺς συνδαιτυμόνας καὶ ὅλα τὰ πρόσωπα καὶ ὅλα τὰ ἀντικείμενα καὶ τὰ χρώματα καὶ τὰς στολὰς καὶ τὸν οἶνον τῶν ἀμφορέων καὶ τὰ μικρὰ ἀργυρὰ πινάκια τῶν ἐδεσμάτων — συγκεχυμένα ὅλα, περιστρεφόμενα ἐν δίνῃ φοβερᾷ ἐντὸς τοῦ ἐσκοτισμένου ἐγκεφάλου του;

Τί εἶχε λοιπὸν συμβῆ εἰς τὸ δεῖπνον; Διατί εἶχε ρίψη ἔπειτα ὅλους τοὺς συνδαιτυμόνας εἰς τὴν θάλασσαν, καταληφθεὶς αἰφνιδίως ὑπὸ τῆς μανίας του τῆς ἀνεξηγήτου, ὑπὸ τῆς ἐρυθρᾶς σκέπης τῆς ἐρεθιστικῆς ἢ ὁποῖα τοῦ περιέβαλλε κατὰ καιροὺς τὰ μάτια, ὑπὸ τοῦ αἵματηροῦ κύματος τὸ ὁποῖον τὸν καθίστα ἔαφρονα;

Ὅχι, ὄχι, ὅσον καὶ ἂν ἐβασάνιζε τὸν νοῦν του δὲν ἐδύνατο νὰ ἐνθυμηθῇ καλῶς κατ' ἀρχάς. Μόνον ἡ εἰκὼν τῶν πιπτόντων περιδεῶν θυμάτων τὰ ὁποῖα ἐξώθει καὶ ἐβύθιζε διὰ ἐμβόλων ὅπως τελείως ἀποπνιγῶσι, τοῦ ἀπέμεινε ζωηρὰ. Ἐνεθυμείτο ὅτι παρὰφορος, κεντηθεὶς ὑπὸ τῆς μεγάλῃς του μανίας πρὸς ὄλεθρον, εἶχε ὀπλίσει τὰς διήρεις δι' ἐμβόλων καὶ αὐτὸς ἡ ἴδιος καταδίδωκε καὶ ἠράνιζε τὰς κεφαλὰς αἱ ὁποῖαι ἐπάλαιον μὲ τὸ ὕδωρ.

Καὶ ὀλίγον κατ' ὀλίγον ἡ ἀνάμνησις ἐπανήρχετο καὶ ἡ εἰκὼν ἀνεδύετο λεπτομερεστέρᾳ ἐν τῷ ἐγκεφάλῳ.

Πῶς ἦσαν ὠχρὰ ὅλα ἐκεῖνα τὰ πρόσωπα τῶν θυμάτων του φωτιζόμενα ὑπὸ τῆς ἰσχυρᾶς λάμψεως τοῦ καταφωτιστοῦ κόλπου, τῆς καταφωτιστοῦ γεφύρας, τῶν καταφωτιστῶν διήρειων ὑπὸ τῶν μυριάδων ἀκτίνων αἱ ὁποῖαι ὅλα ἔδιδον φωτεινὴν ζωὴν φρίσσουσαν εἰς τὰ ὕδατα! Πῶς ἠὺχαριστεῖτο παλαίων κατὰ τῆς ἀνθρωπίνης ζωῆς, θερίζων ὑπάρξεις μὲ ὀρέπανον θανάτου!

Τότε ἦτο ἀληθὴς θεός, θεὸς καταστροφῆς. Ποτὲ δὲν ἠσθάνετο ἐαυτὸν μᾶλλον παντοδύναμον, οὔτε ὅταν ἐνεδύετο τὴν χρυσὴν γενειάδα τοῦ Διὸς καὶ ὠμίλει μὲ τὸν Στάτορα τοῦ Καπιτωλίου καὶ συνεκοινῶνε μετ' αὐτοῦ καὶ τὸν ἠπειλεῖ καὶ τὸν ὕβριζε καὶ τοῦ ἐξέφραζε φιλίαν — οὔτε ὅταν ἐδέχετο παρὰ τοῦ λαοῦ του θυσίας ἰσοθέους φασιανῶν τῆς Πάσου καὶ τῆς Νουμιδίας, ἰστάμενος μεταξὺ τοῦ Κἄστορος καὶ τοῦ Πολυδεύκου, οὔτε ὅταν ἐφόρει τὸν ἀκτινωτὸν στέφανον τοῦ Ἀπόλλωνος ἐπὶ τῆς κεφαλῆς καὶ εἶχε τοὺς Ἑλληνας εἰς τὴν δεξιάν του, οὔτε ὅταν περιεβάλλετο τοῦ Ἄρεως τὴν γενειάδα καὶ ἐκράτει τοῦ Ποσειδῶνος τὴν τριτάνην καὶ ἐφόρει τοῦ Ἑρμοῦ τοὺς πόδας τοὺς πτερωτοὺς. Ἐν μέσῳ τοῦ αἵματος τὸ ὁποῖον ἔχυνε ἀφειδῶς ἠσθάνετο ἐαυτὸν ἀληθῆ ἡμίθεον καὶ τότε μόνον ἠσθάνετο ὅτι τοῦ ἡμιόζον ἀληθῶς τὰ ἐγκώμια καὶ ὁ λιθωνωτὸς καὶ αἱ ἐπωνυμίαι τοῦ Γαίου — Ἡρακλείους καὶ τοῦ Γαίου — Διὸς τὰς ὁποῖας τοῦ ἐψάλλον οἱ θεωροί, ἐνῶ ἐκεῖνος ἐκάθητο ἐντὸς τοῦ ἰδίου του ναοῦ ἐμπροσθεν τοῦ ἰδίου του ἀγάλματος.

Ἄλλὰ διατί τάχα ἐθριάμβευε ὅταν εὐρίσκατο ἐν μέσῳ ποταμῶν αἵματος, ἐν μέσῳ πτωμάτων καὶ πένθους καὶ δυστυχίας ὡς θεὸς πανωλεθρίας, θεὸς θανάτου; Τί ἦτο λοιπὸν τὸ μέθυ ἐκεῖνο τὸ διεγερτήριο, ὀξύτερον καὶ φλογερώτερον καὶ μεθυστικώτερον Φαλερνίου οἴνου τὸ ὁποῖον ἐτάρασσε τὰς φρένας του καὶ ἐκάλυπτε μὲ σύγνεφα κόκκινα, αἱμοβόρα τοὺς ὀφθαλμούς;

Καὶ εἰς ὅλας τὰς σκέψεις αὐτὰς αἱ ὁποῖαι συνεκωκῶντο ἐν τῷ ἐγκεφάλῳ του εἰς ὅλας τὰς ἀναμνήσεις του, ἡ ἀγωνία ἠϋξανε.

Ἦτο φοβερόν! Μόνον κατὰ τὰς ἀρχάς τῆς βασιλείας του ὅταν τὸν προσέβαλλε ἡ φοβερὰ ἐκείνη ἀσθένεια ἢ ὁποῖα τοῦ εἶχε συγκλονήσει τὸν νοῦν, ἠσθάνετο τὰς ἀγωνίας αὐτὰς.

Μήπως λοιπὸν ἡ τρέλλα του, — διότι ἠσθάνετο, τὸ ἠσθάνετο ὅτι ἦτο τρελλός — ἠϋξῆσε καὶ εἶχεν ἀνάγκη ἐλλεβόρου;

Νὰ κοιμηθῇ ἦτο ἀδύνατον, ἀδύνατον πλέον ἔπρεπε νὰ ἐξέλθῃ νὰ ἀγρυπνήσῃ περιπλανώμενος ἐναγωνίως.

Καὶ ἐν τῇ ἐλαφρᾷ δυσπνοιᾷ ἀσθματικῶς, ἐφόρεσε ταχέως τὸν ὀλόχρυσον μανδύαν τὸν ὁποῖον ἐπιστρέφον τὸ ἑσπέρας εἶχεν ἐκδυθῆ — καὶ ἐξῆλθε ρίπτων τελευταῖον βλέμμα ἐπὶ τῆς κοιμωμένης ἐταίρας.

Ἐξῆλθε πρὸ τῆς παραλίας. Ἡ γέφυρα ἠπλοῦτο ἐμπροσθεν του ἀτελεύτητος, ἐναγκαλιζομένη διὰ τοῦ γιγαντιαίου βραχιονόσ της τὰς δύο ἄκρας τοῦ κόλπου, ἀρχίζουσα πρὸ τῶν ποδῶν του καὶ πλακισιμένη ἐκεῖ μακρὰν εἰς τὴν ἀντίθετον ἄκρην ὑπὸ τοῦ λευκίζοντος ὄγκου τῆς Δικκικρχείας.

Ὁ Κεῖσαρ ἠσθάνθη τὴν ἀπέραντόν του ματαιο-
δοξίαν νὰ τοῦ φουσκώσῃ τὸ στήθος πρὸ τοῦ γιγαντι-
αίου ἐκείνου ἔργου τὸ ὁποῖον ἔφερε τὸ ὄνομά του.

Τὰ βήματά του τὸν ἔφερον ὡς ἐξ ἐνστίκτου πρὸς
τὴν γέφυραν. Ἦθελε καὶ τότε πάλιν νὰ τὴν πα-
τήσῃ, νὰ δαμάσῃ πάλιν ὑπὸ τοὺς πόδας του τὴν
θάλασσαν, νὰ αἰσθανθῇ ὑπ' αὐτόν τὸ ἔδαφος τὸ
ἀσφαλές τὸ ὁποῖον ἐξετείνεται στερεόν, χαλκικόστρω-
τον, ἀδιάσειστον ὡς φρούριον, ἄνωθεν τῆς ὑγρᾶς βυ-
θυτάτης ἀστάτου βάσεως ἢ ὁποῖα ἠπλοῦτο ἄμετρος
κάτωθέν του.

Εἰσῆλθε διὰ τοῦ θριαμβευτικοῦ τόξου καὶ ἐπρο-
χώρησε.

Ἡ σελήνη ἐκρύπτετο ὀπισθεν πυκνοῦ νεφιδρίου
ποῦ ἐκόπτετο ἀργυρόχρουν ἐπὶ τοῦ καθαροῦ, τοῦ δια-
στέρου οὐρανοῦ, ἄνωθεν ἀκριβῶς τοῦ Βεζουβίου τοῦ
ὁποῖου ἐφάνετο ὡς ὁ φωτεινὸς καπνός.

Τὰ βήματα τοῦ αὐτοκράτορος ἀντήχουν ὑπό-
κωφα ἐπὶ τῶν πλακῶν τῆς γεφύρας τὴν ὁποίαν εἶχεν
ἐπιστρώσει κατὰ τὸ σχέδιον τῆς Ἀππίας ὁδοῦ, μὲ
πλάκας καὶ χάλικας καὶ περιεβλάλλετο ἔνθεν καὶ
ἐνθεν ὑπὸ ἀπλουστάτων κιγκλίδων καλυμμένων ὑπὸ
ταπήτων καὶ ἐρυθρῶν ἐπιστρωμάτων. Ἐπὶ τῶν
σκελετῶν τῶν πλείων τὰ ὁποῖα τὴν ὑπεβάσταζον,
τὰ κύματα ἔτυπτον παιγνιωδῶς τοὺς ἡμέρους ἀφρούς
των καὶ ἀνέδιδον ψόφον γλυκὺν ὑγρᾶς θωπείας.

Διὰ δύο μεταλλίνων ἀγωγῶν εἰς τὰς δύο πλευράς
τῆς γεφύρας τὸ ὕδωρ διεμοιράζετο εἰς τὰ διάφορα
μέρη τὰ χρησιμεύοντα διὰ σταθμούς.

Ἐπ' αὐτῆς περιπατῶν κατάμονος, ἐξῆσθηνημένος
ἐκ τῆς ἀύπνιας καὶ τῆς νευρικῆς διεγέρσεως ἠσθάνθη
τοὺς πόδας παραλυμένους, ἀρνούμενους νὰ ὑποβιστά-
σουσιν τὸ νευρασθενικὸν σῶμα. Ἡ καρδία ἤρχισε νὰ
ἐπαναστατῇ καὶ οἱ παλμοὶ τοῦ ἐκτύπων τὸν λιμ-
νὸν ἀφορήτως.

Ἐκχθισε ἀσθμαίνων ἐπὶ τοῦ ὑψηλοῦ ἰκρίου εἰς
τὸ μέσον τῆς γεφύρας ἐκεῖ ὅπου εἶχε παρατεθῆ πρὸ
τινων ὠρῶν τὸ δεῖπνον καὶ παρετήρησε τὸ γαλήνιον,
τὸ μαγικὸν θέαμα τὸ ὁποῖον ἠπλοῦτο ἀκίνητον ὡς
ἐν ἀπολιθώσει φωτὸς καὶ σιὰς ἔμπροσθέν του.

Ἡ σελήνη εἶχεν ἀποχωρισθῆ τοῦ μικροῦ νέφους
καὶ μόλις ἄλλειπτικῆ ἐβροχουπάτει ἐπὶ τοῦ καθαροῦ,
τοῦ καταστέρου, τοῦ πλήρους μυστηρίου οὐρανοῦ.

Ὁλος ὁ κόλπος τῶν Βαίων μὲ τὸ κανονικὸν
σῆμα ἡμικυκλίου ἠπλοῦτο ἔμπροσθέν του. Ἐν τῷ
μέσῳ ὅπου εὕρισκετο, ὁ Κεῖσαρ ἠδύνατο νὰ ἐναγ-
καλισθῇ μὲ τὴν ὄρασιν τὸ θέαμα ὀλόκληρον.

Δεξιόθεν εἰς τὸ βάθος ἡ Δικτατορία ἐκοιμᾶτο ἐν
τῷ σκότει ὑψοῦσα τὸν ἄπειρον συμφορμὸν τῶν οἰ-
κιῶν τῆς, πλαισιουμένη ἀπὸ τὸν ὑπερκείμενον τὸν
δεσποζόντα λορίσκον ὅστις κατήρχετο ἐκεῖθεν καὶ
ἔβρεχε τοὺς πόδας του εἰς τὴν ἡρεμὸν θάλασσαν.

Ἰπὸ τὴν σιάν, ὡς δὲν τὸ ἔφθανε ἀκόμη τὸ φῶς
τῆς σελήνης—τὸ γαλακτώδες σύμφυμα τῶν οἰκιῶν
ἐξετείνεται ἀνεξέλεγκτον. Μόλις ἐμάνταυε ὁ Κεῖσαρ
ἐν τῷ μέσῳ τῆς πόλεως τὸ ἐπιμήκεας ἀμυθίατρον καὶ
ἐκεῖθεν εἰς τὸν ὄγκον ἐκείνων τῶν κιώνων, τὸν νῆον
τοῦ Διὸς μὲ τοὺς ὑψομένους λεπτοφυεῖς κορινθιακοὺς
κίονας παλλεικόν, νεοκτισθέντα πρὸ τινων ἐτῶν εἰς
τιμὴν τοῦ Αὐγούστου. Ἐκεῖθεν ἀκόμη ἐξετείνεται τὸ

μεγαλοπρεπὲς τέμενος τοῦ Ποσειδῶνος μὲ τὰ ἀπει-
ροπληθῆ ἀγάλματα τῶν ὁποίων ἐφάνετο μόνον αἱ
μέλανες ἐν τῷ σκότει κόγχαι. Ἀπέναντι μικρο-
σκοπικὸς ὡς τετράγωνον λευκὸν ἐφάνετο ὁ ναὸς τῆς
Ἀρτεμίδος μὲ τοὺς λεπτοφυγεμένους κίονας τοὺς ὑψη-
λοὺς, οἱ ὁποῖοι συνεκράτουν τὸ στέγασμα ὡς βρα-
χιόνες ὑψοῦμενοι ἐν ἐξάρσει ἰδεώδει. Καὶ εἰς τὸ βά-
θος ἀπώτατα ὁ ναὸς τῶν Νυμφῶν ἐκ λευκῆς πέτρας
ἐσελάγιζε ἀόριστος, ἐπιδεικνύων εὐκρινέστερον τὸν
κορινθιακὸν τοῦ ρυθμὸν τὸν κομψότατον.

Ἀπέναντι τῆς Δικτατορίας ἐν πλήρει ἀντιθέσει
καταλαμβάνων μὲ τὴν λάγνον ἐξάπλωσιν, τὸ ξεχύ-
λισμα τῶν οἰκιῶν του, ὅλον τὸ ἀριστερὸν μέρος τοῦ
κόλπου ἐφάνετο σεληνοφώτιστος ἐν τῇ ἀπολύτῳ
καθρότητι τῆς αἰωνίως ἡρεμούσης, μαγικῆς ἀτμο-
σφαίρας—ἰνδαλματώδης, ἡρεμος, ἀκίνητος, κοιμώ-
μενος, ἐξαπλωμένος μαλακὰ ἐπὶ τῆς θαλάσσης καὶ
προσκλίνων, καταρρέων μὲ χάριν ὅπως ἀντικατοπ-
τρισηθῆ ἐντὸς τῶν γαλανῶν στερεῶν ὑδάτων τῆς—
ὁ λιμὴν τῶν Βαίων. Ἦτο ὀλόκληρος ὡς μία λευ-
κότης ἄσπιλος, λευκότης μαρμάρου, λευκότης οἰκο-
δομῶν, λευκότης ἀγαλμάτων, στίζομένη ἀπείρως
ἐνθεν ἀκείθεν ἀπὸ τὰς ἐλαφρὰς σιὰς τῶν τετρα-
γώνων παραθύρων καὶ τῶν ὑψηλῶν κυκλικῶν στοῶν
καὶ ἀπὸ τὰ βάθη τῶν κιώνων καὶ ἀπὸ τὰς ἐπιμή-
κεις ἐξαπλωμένας σιὰς τὰς ὁποίας ἀπέστελλον οἱ
χαμηλοὶ πύργοι οἱ δαντελωτοί.

Εἰς τὸν δικρανῆ σελαιγισμόν τῆς σελήνης καὶ
τὴν ρευστὴν διαύγειαν τοῦ ἀέρος διεκρίνοντο καὶ αἱ
ἐλάχισται λεπτομέρειαι. Ἀμφιθεατρικῶς ἐκτισμένη
ἡ πόλις ἐπιπτε ὀλίγον κατ' ὀλίγον πρὸς τὴν θάλασ-
σαν πλημμυροῦσα αὐτήν, κατὰ τὴν μανίαν τῶν ρω-
μαίων, ὑπὸ παραθαλασσίῳ ἐκτύλειον σχεδὸν κτι-
σμένων ἐντὸς τοῦ ὕδατος, συμφορμῶν στενοχώρα,
ἐπὶ τῆς παραλίας, ἐπὶ ὅλου τοῦ ἡμικυκλίου τοῦ στε-
νοῦ λιμένος.

Ἐμπροσθεν ἐφάνετο εὐκρινῆς ἢ προέκτασις τοῦ
λιμένος, ὁ μακρὸς βραχίων ὁ γιγάντιος στηριζόμενος
ἐκ μεγάλων παχυτάτων τόξων τὰ ὁποῖα ἀνεγαίτι-
ζον τὰς σπανίας ὀμάς τῶν κλιῶν, τῶν ἡρέμων
ὑδάτων. ὸπὸ τὸ λευκὸν φῶς ἔστιλθεν ὅλη ἡ γραμμὴ
τοῦ βραχίονος—προσφιλῆς λιθόστρωτος περίπατος τῶν
πλουσίων, κοσμοῦμενος ὑπὸ ἀγαλμάτων μὲ τὴν ἀψίδα
του τὴν θριαμβευτικὴν, βασιταζομένην ἀπὸ τέσ-
σερας κίονας καὶ καλυπτομένην ὀλόκληρον ὑπὸ
τριτῶνων ἐστραμμένων πρὸς τὸ πέλαγος καὶ σαλ-
πιζόντων νικητήρια. Εἰς τὴν σιγὴν τῆς νυκτός, ὡς
ἦσαν μόλις ροδόχροα καὶ ζωηρὰ ἐφάνετο ζωντα-
νευμένα ὅλα τὰ ἄπειρα ἀγάλματα τὰ ἀνυψούμενα
ἐπὶ τῆς θαλάσσης καθ' ὅλον τὸ ἡμικύκλιον τοῦ λι-
μένος ἐπὶ ὑψηλῶν στυλοσκατῶν ἀκατεργάστων.
Ἐμπροσθεν ὑψοῦτο παρὰ τὸ κρηπίδωμα ὁ Πριάπος
Λιμενήτης καὶ ὀπισθεν αὐτοῦ ὁ Ἐρμῆς ὡς θεὸς τοῦ
ἐμπορίου καὶ ἀπωτέρω ἡ Λιμένιος Ἄρτεμις καὶ ὁ
Γλαύκων ἔπειτα καὶ ὁ Παλέμων καὶ ἡ Φίλορμος
Ἀφροδίτη λευκή, ἰδεώδης εἰς τὸ μέσον καὶ ἡ Ἀμφι-
τρίτη καὶ ὁ Ποσειδῶν εἰς τὴν ἐναντι ἄκραν ὑψηλό-
τερος πάντων μὲ τὴν προεξέχουσαν τριτάνην του.

Πρὸς τὰ δεξιὰ ἠνοιέτο ἐπιμήκεας χώρος διὰ πε-
ριπατῶν, ἐκτείνων τὰς μαύρας σιὰς τῶν δέν-

δρων καὶ τῆς βλαστήσεώς του τῆς ἀφθόου, περι-
τειχιζόμενος διὰ περιστυλίου καὶ ἀνοιγῶν εὐρύχωρον
ὡς ἀψίδα τὴν θύραν του εἰς τοὺς περιπατητάς.

Εἰς τὸ κέντρον σχεδὸν τοῦ λιμένος ὀλίγον ἀπω-
τέρω τῆς θαλάσσης ἀποστίλβων ὀλόκληρος νεόκι-
στος ἐκ μαρμαρίου μὲ τοὺς λεπτοτεχνημένους ὑψηλοὺς
κιονᾶς του ὑψοῦτο ὁ ναὸς τῆς Ἀθηνᾶς ἐξάστυλος μὲ
τὴν μετόπην του φέρουσαν σειρὰν μικροσκοπικῶν
ἀψίδων.

Ἐπειτα συγκεκριμένως ἠπλοῦντο στοιβακταὶ ὄλαι
καὶ ἄλλαι πλοῖσαι ἐκπύλαις μὲ τὰ πολλὰ τετρα-
γωνα παράθυρα καὶ τὰς χαμηλὰς στέγας τὰς ὀρι-
ζοντίους καὶ τοὺς κίονας ἄλλαι στηριζόμεναι ἐπὶ
θεμελίων συμπαγῶν ἄλλαι βυθιζόμεναι μαλακὰ ἐν-
τός τῆς θαλάσσης. Ἐν ἀπόπτῳ ἐφαινετο ἡ ἀγορά,
συγκεκριμένη, μὲ τὰ οἰκοδομήματα τὰ δημόσια καὶ
τὰ ἀγαλματᾶ της. Συμφυρμὸς παραθύρων, συμφυρμὸς
κίωνων μαρμαρίνων, συμφυρμὸς περιστυλίων καὶ πλα-
τέων ἀνδρῶν ὑψηλῶν—συμφυρμὸς λευκὸς τρυπού-
μενος ἐδῶ κ' ἐκεῖ ἀπὸ ὑψηλοῦς πύργους κοσμοῦμενος
ἀπὸ διαζώματα δαντελωτὰ καὶ κιονίστους.

Πρὸς τὰ δεξιὰ παρὰ τὴν θάλασσαν ἐφαινετο
ὑπερμέγεθες ὄλον μαρμαρίνον τὸ γυμνάσιον περι-
στεφόμενον ὑπὸ εὐρείας προκυμαίης φορωμένης ὑπὸ
ἀγαλματῶν. Εἰς τὸ μέσον τῆς προκυμαίης ὑψοῦτο,
τραγόμενον κατὰ τὰς βάσεις ὑπὸ τῶν δένδρων τὸ
τρίχωρον οἰκοδόμημα, διώροφον μὲ δύο πτέρυγας
παρὰλλήλους στηριζόμενας ἐπὶ κίωνων δωρικῶν. Ἐμ-
προσθεν αὐτῶν ἐπὶ πυχναίης βάσεως κρητιδῶδους
ὑψοῦτο γιγάντειον δεσπόζον τοῦ οἰκοδομήματος τὸ
ἀγαλμα τοῦ κορονοφόρου Ἡρακλείους.

Εἰς τὸ βάθος τοῦ λιμένος παρὰ τὴν παραλίαν
ἔμπροσθεν τῶν ἀγαλματῶν ἤρεμα καὶ ἐκείνα ὡς
ἀγαλματα ἀνεπαύοντο ἐκ τοῦ δρόμου τῆς ἡμέρας
τέσσαρα ἢ πέντε ἐμπορικὰ πλοῖα μηννοειδῆ μὲ τὸν
ὑψηλὸν τῶν ἰσθμῶν γυμνωμένον καὶ τὴν Cecilia vela
ἐρριμμένην ἐντελῶς ἐπὶ τοῦ καταστρώματος.

Εἰς τὰ ὕψη ἐπὶ συμπλέγματος λοφίσκων δεσπό-
ζουσα τοῦ λιμένος ὀλοκλήρου, δεσπόζουσα τοῦ κόλ-
που, αὐστηρὰ ὡς φρούριον ἐξωτερικῶς, ἀποκρύπτουσα
τὴν ἐσωτερικὴν της κομψότητα—ἐλαμπε ὑπὸ τὸ
σεληνόφωρ ἡ ἔπαυλις τοῦ δικτάτωρος Καίσαρος περι-
τριγυριζομένη ὡς ὑπὸ συνοδείας ἀπὸ τὰς αὐστηρὰς
οἰκοδομὰς τοῦ Πομπηίου, τοῦ Ὀρτενσίου, τοῦ Μαρρίου.

[Ἐπεται τὸ τέλος].

ΝΙΚΟΛΑΟΣ Δ. ΕΠΙΣΚΟΠΟΠΟΥΛΟΣ

Θ Ε Ω Ν

ΑΘΗΝΑΣ ΚΑΙ ΠΟΣΕΙΔΩΝΟΣ ΕΡΙΣ ΠΕΡΙ
ΕΠΙΚΡΑΤΗΣΕΩΣ ΚΑΙ ΚΡΙΣΙΣ

Ἄφ' οὗ χρόνου διεσκεδάσθη ἀπὸ τῆς πρώτης
αὐτοῦ κοιτίδος τὸ ἀνθρώπινον γένος, μίαν καὶ ἀδι-
λειπτος γραμμὴ πάλης διήκει διὰ τῶν διαρρουσάν-
των αἰῶνων περὶ ἐπικρατίσεως μεταξὺ τῶν συνι-
στάντων αὐτὸ στοιχείων. Ἡ πάλη ὅμως τῶν στοι-
χείων ἐκείνων, τῶν ὁπίων ἢ ἀνέκαθεν ἱστορία εἶνε

κατὰ τὸ μάλλον καὶ ἥττον γνωστὴ καὶ ἦτις μεγί-
στην ἔσχε τὴν ῥοπήν ἐπὶ τὴν πορείαν καὶ τὴν τύχην
καὶ τῶν ἄλλων τοῦ ἀνθρωπίνου γένους στοιχείων,
εἶνε ἡ διεξυχομένη ἀνέκαθεν μεταξὺ τῶν Σημιτικῶν
καὶ τῶν Ἀρίων, μεταξὺ τῶν κατασχόντων τὰ δυ-
τικὰ τῆς Ἀσίας καὶ τὰ μεσημβρινοανατολικά τῆς
Εὐρώπης σημιτικῶν καὶ ἀριανῶν λαῶν.

Ὁ χώρος καὶ τὸ θέατρον τῆς πάλης ταύτης εὐ-
ρηταὶ κυρίως καὶ πρὸ πάντων κείμενον ἐν τῇ Μεσο-
γείῳ θαλάσῃ καὶ μάλιστα ἐν τῇ ἀνατολικῇ αὐτῆς
λεκάνῃ. Ὁ καθηγητὴς τῆς πολιτικῆς οἰκονομίας
Stein ὁρμώμενος ἐκ τῶν ἐν Αἰγύπτῳ τῷ 1881
συμβάντων, ἀπεφώνησε περὶ τούτου ὡς ἐξῆς: «Πρό-
τερον ἄλλης θαλάσσης ἐπρωταγωνίστησεν ἐν τῇ
ἱστορίᾳ ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων μέχρι τῶν
καθ' ἡμᾶς ἡ Μεσογείος, τὸ δ' ἐπὶ τῆς Μεσογείου
κράτος ἀείποτε ἐζητήθη ἐν τῇ κατοχῇ οὐχὶ τῆς
θαλάσσης, ἀλλὰ τῶν ὑπ' αὐτῆς προσκλυζομένων
ἀκτῶν. Πᾶσα ἀλλοίωσις τῶν ἐπιθαλασίων χωρῶν
τῆς Μεσογείου ἠρμηνεύθη ἕνεκα τούτου ὡς φαινόμε-
νον οὐχὶ ἀπλῶς τοπικόν. Περιττὸν νὰ ἀνελιξόμεν
διὰ μακροτέρων τὴν εἰκόνα τῆς Μεσογείου ἐπὶ τῶν
Φαινίκων, τῶν Ἑλλήνων, τῶν Καρχηδονίων καὶ
τῶν Ῥωμαίων, διότι γνωστὸν τυχάνει, ὅτι μίαν οὐ-
σιώδη μῆτρα τῆς ἱστορίας τῶν ἐπικρατειῶν τούτων
ἀπεφασίσθη ἐν τοῖς ὕδασι τῆς Μεσογείου! ».

Τοῦ χώρου τούτου τὰ δυτικὰ ἄκρα, αἱ ἀνατολι-
καὶ τῆς Μεσογείου πρὸ πάντων ἀκταί, ὡς ἐκ πολ-
λῶν ὁσημέραι διδομένων τεκμηρίων συνάγεται,
κατελήφθησαν πρῶτον ὑπὸ διαφόρων σημιτικῶν φύ-
λων. Κατόπιν τούτων κατέρρευσαν εἰς Μικρασίαν,
διὰ τῶν ὑψιπέδων τοῦ Ἰράν καὶ τῆς Ἀρμενίας προε-
λάσαντες, οἱ ἡμέτεροι Ἄριοι, οἵτινες διαβάντες τὸν
τε Βόσπορον καὶ τὸν Ἑλλήσποντον διηπλώθησαν
εἰς τὰς περὶ τὸ Αἰγαῖον χώρας, διότι Φρύγες καὶ
Βρύγες, Μυσοὶ καὶ Μαιοί, Κουρήτες καὶ Κουρήται,
Λέλεγες ἔνθεν καὶ ἔνθεν καὶ ἄλλοι παραπλήσιοι
ἀπαντῶσιν. Οἱ Σημίται ὅμως καὶ πρότερον ὄντες
μέχρι τῶν ἀσιατικῶν ἀκτῶν, καὶ μάλιστα τῶν πρὸς
μεσημβρίαν κατατεινομένων, ἐνιδρυμένοι καὶ ἀρ-
χαῖότεροι κοινωνικῶς προηγμένοι, ἤρξαντο πρωιμώ-
τατα διαυλακοῦντες διὰ σχεδιῶν καὶ σκαφιδῶν τὴν
πρὸ αὐτῶν θάλασσαν, σὺν τῷ χρόνῳ δὲ προελαύ-
νοντες κατεκαλύψαν διὰ πλήθους νεῶν μάλλον ἤδη
ἐξηρτυμένω αὐτήν. Οὐ μόνον οἱ ἀνελισσόμενοι ἤδη
αἰγυπιακοὶ ἱερογλυφικῶν κειμένων πηχάρται καὶ πά-
πυροι καὶ αἱ ἀναγεγραμμέναι ἀσσυριακαὶ ἐν Νινευί
καὶ ἀλλαχόθι σημιτικαὶ ἐπιγραφαί, ἀλλὰ καὶ τὰ ἐν
Κύπρῳ καὶ Κρήτῃ ἀνακαλυπτόμενα ὁσημέραι ἱερο-
γλυφικῆς γραφῆς καὶ ὀγκωδῶν οἰκοδομῶν λειψάνα
μαρτυροῦσιν ἀναμφηρίτως, ὅτι ὑπερτρισχίλια πρὸ
Χριστοῦ ἔτη οἱ ἐξ Ἀνατολῶν Σημίται προσπλέον-
τες καὶ ἦγον καὶ ἔφερον τὴν καθ' ἡμᾶς θάλασσαν
καὶ ἐνεκαθίσταντο. ἐν ταῖς νήσοις καὶ ταῖς παρα-
λίαις αὐτῆς.

Δὲν εὐρον ἐν τούτοις οἱ παλαιόφατοι ἐκαῖνοι ἐξ
Ἀνατολῶν ναυτίλοι, ὅσῳ καὶ ἀν βυθίζηται ὁ πλοῦς

1 Ὁρα «Τὸ Κίνημα τῆς Αἰγύπτου» ἐν τῷ Τύπῳ τῆς
Βιέννης, κατὰ Ὀκτώβριον τοῦ 1881.